

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชนบท จังหวัดขอนแก่น

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ นางสาววลัยภรณ์ สกิตต์ศรีวงศ์

กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... (ประธานกรรมการ)

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ ศรีสันติสุข)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ เอี่ยมพร ทองกระจาย)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเอง ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเอง รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง ตลอดจนเปรียบเทียบความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนที่อยู่นอกรั้วโรงเรียน ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็กในชนบท จังหวัดขอนแก่น ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษา อาเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างจำนวน 158 ราย โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากตำราและเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูลใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แสดงค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ทดสอบหาตัวแปรอิสระ เพื่ออธิบายตัวแปรตามด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ลักษณะส่วนบุคคล ความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเอง

1.1 ลักษณะส่วนบุคคล

กลุ่มเป้าหมาย เป็นเพศชายร้อยละ 58 เป็นเพศหญิงร้อยละ 42 อายุเฉลี่ย 12 ปีร้อยละ 82.9 ส่วนใหญ่ เป็นบุตรคนโตร้อยละ 45.6 มีสุขภาพดีและเจ็บป่วยเล็กน้อยร้อยละ 93.7 ผลการเรียนรู้ได้เกรด 3-4 ร้อยละ 54.4 การสนับสนุนการเรียนรู้เป็นประจำ จากพ่อแม่ร้อยละ 82.3 เห็นความสำคัญการดูแลตนเองโดยการเอาใจใส่เป็นประจำ ในด้านการรักษาความสะอาดของร่างกายร้อยละ 89.2 สถานภาพของครอบครัวอยู่เป็นคู่ร้อยละ 91.1 รายได้ของครอบครัวมากกว่า 6,000 บาทขึ้นไปร้อยละ 44.9 ลักษณะครอบครัวเดี่ยวร้อยละ 85.4 สภาวะแวดล้อมภายในครอบครัวเหมาะสมในด้านการรักษาความสะอาดของร่างกายร้อยละ 81.7 การสนับสนุนของครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ดีร้อยละ 88 ขึ้นไป สภาวะแวดล้อมภายในโรงเรียนมีพอเพียงอยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 77 ขึ้นไป การได้รับบริการอนามัยโรงเรียน โดยได้รับการตรวจสุขภาพจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขร้อยละ 95.6 มีพฤติกรรมการเลียนแบบเพื่อนเป็นประจำด้านการหลีกเลี่ยงยาเสพติดให้โทษร้อยละ 48.8 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพเป็นประจำจากโทรทัศน์ร้อยละ 73.4

1.2 ความรู้การดูแลตนเอง

กลุ่มเป้าหมายมีความรู้อยู่ในระดับสูง โดยเฉลี่ยมีความรู้มากที่สุดในด้านการป้องกันอุบัติเหตุและการปฐมพยาบาล มีความรู้น้อยที่สุดในด้านการรักษาความสะอาดของร่างกาย

1.3 พฤติกรรมการดูแลตนเอง

กลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมอยู่ในระดับดี (ทำเป็นประจำ) โดยเฉลี่ยมีพฤติกรรมที่เหมาะสมที่สุดในด้านการรักษาความสะอาดของร่างกาย มีพฤติกรรมที่เหมาะสมน้อยที่สุดในด้านการป้องกันอุบัติเหตุและการปฐมพยาบาล

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเอง

2.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้การดูแลตนเองพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ผลการเรียนรู้ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การเห็นความสำคัญการดูแลตนเอง ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การสนับสนุนของครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน

2.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเอง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ผลการเรียนรู้ การเห็นความสำคัญการดูแลตนเอง ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ รายได้ของครอบครัว สภาพแวดล้อมภายในครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การได้รับบริการอนามัยโรงเรียน การเลียนแบบเพื่อน และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน

2.3 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว สามารถร่วมกันพยากรณ์ดังนี้ การเห็นความสำคัญการดูแลตนเอง และการสนับสนุนจากครอบครัว มีอิทธิพลการทำนายค้นแปรของความรู้อการดูแลตนเอง ได้ร้อยละ 9.24 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

2.4 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สามารถร่วมกันพยากรณ์ดังนี้ การเห็นความสำคัญการดูแลตนเอง การได้รับบริการอนามัยโรงเรียน สภาพแวดล้อมภายในครอบครัว ประวัติการเจ็บป่วย และบุตรคนที่ 4 ขึ้นไป มีอิทธิพลการทำนายค้นแปรของพฤติกรรมการดูแลตนเอง ได้ร้อยละ 25.04 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในทิศทางบวก r เท่ากับ .37 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เปรียบเทียบความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กในโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

4.1 เด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง มีความรู้การดูแลตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับเท่ากับ .01 โดยที่โรงเรียนขนาดเล็กมีความรู้ดีที่สุดเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง

4.2 เด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง มีพฤติกรรมการดูแลตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยที่โรงเรียนขนาดใหญ่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมที่สุดเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

Thesis Title : Factors Affecting Knowledge and Self-Care
Behaviors of School-Aged Children, Grade 6
in Rural Areas, Changwat Khon Kaen

Author : Miss Walaiphorn Sathidsrivong

Thesis Advisory Committee :

Somsak Srisontisuk.....Chairman

(Associate Professor Dr. Somsak Srisontisuk)

Earnporn Thongkrajai.....Member

(Associate Professor Earnporn Thongkrajai)

ABSTRACT

The objectives of this research were to study knowledge and self-care behaviors, factors affecting knowledge and self-care behaviors, the relationship between knowledge and self-care behaviors and to compare knowledge and self-care behaviors of school-aged children in large, medium and small elementary schools in the province of Khon kaen. The population of this study was student sampling from grade XI 1995 Academic year, Office of Amphur Primary Education Commission, Changwat Khon Kaen. A total of 158 students was randomly selected using multi-stage sampling.

The instrument used the questionnaire specially constructed by the researcher based on extensive analysis of related literature and consultation with experts prior to the pretest. Statistical analysis was done by using SPSS/PC+. Data were analyzed quantitatively by using Means, Frequencies, Percentages, Standard Deviation, Pearson's Product

Moment Correlation, Stepwise Multiple Regression Analysis and One Way Analysis of Variance.

The reserch findings were as follows:

1. Personal factors, knowledge and self-care behaviors of school-age children :

1.1 Personal Factors : 58% of the target population were boys 42% were girls and the average age was 12 years old, 45.6% of them were family ranking no. one in family ranking ; 93.7% had good health 54.4% acheive grade 3-4, father and mother supported 82.3%, 89.28% had postives attitudes toward self-care in personal hygiene 91.1% couple of the family were marry, 44.9% had family incomes of 6,000 baht/month 85.4% nuclear family , 81.7% of the family had good sanitation and personal hygiene, 88% was whole family supporting, 77% imitated had school environmental sanitation avaiable state,95.6% had school health services by health worker, 48.8% peer group imitated without drug addiction , 73.4% received health information from mass media such as T.V..

1.2 Knowledge

The target population practiced self-care at a satisfactory level . On the average level of knowledge in accident. Prevention and first aid was the highest, and the lowest level was knowledge in personal hygiene.

1.3 Self-care behaviors

The target population had demonstrated good self-care behaviors. On average, self-care behaviors in personal hygiene came in the first rank, whereas self-care behaviors in accident preventives and first aid came in the lowest rank.

2. Factors affecting knowledge and self-care behaviors :

2.1 Factors relating to knowledge : Personal factors were educational achievement and positive attitude toward self-care. Family factor was family supporting behaviors. Environmental factor was received health information from mass media ($P < .05$)

2.2 Factors relating to self-care behaviors : Personal factors were educational achievement, positive attitude toward self-care. Family factors were family incomes and family environmental sanitation. Environmental factors were school health services, peer group imitation, and health information from mass media ($P < .05$)

2.3 Combined personal and family factors, i.e., positive attitude toward self-care and family supporting behaviors can predict variable of self-care knowledge at 9.24% ($P < .05$)

2.4 Combined personal, family and environmental sanitation factors, i.e., positive attitude toward self-care, school health service, family environmental sanitation, medical history and family ranking number of a child can predict variable of self-care behaviors at 25.04% ($P < .05$)

3. Positive significant relationships between knowledge and self-care behaviors was shown ($r = .37$; $P < .01$)

4. Comparison of knowledge and self-care behaviors in 3 schools.

4.1 The small-sized school students showed the highest level of self-care knowledge, whereas medium and large sized schools students showed lower level of self-care knowledge respectively; in contrast to.

4.2 The large sized school student showed the highest level of self-care behaviors and medium and small sized schools showed lower level of self-care behaviors respectively.